

27 жовтня

День української писемності та мови

Історія слова та мовні відкриття

Моє українське слово

Яке слово тобі подобається?

Назви його й поясни свій вибір
одним реченням.

Дата свята

27

ЖОВТНЯ

**День української
писемності та мови**

З 2023 року свято має цю дату.
Раніше його відзначали 9 листопада.

Нестор і літописна традиція

Літопис

Запис подій за роками

Нестор був ченцем і літописцем.

З його ім'ям пов'язують «Повість минулих літ», важливу пам'ятку писемності Русі.

Книги, які варто пам'ятати

1574

**«Апостол»
і «Буквар»**

Львівські видання
Івана Федоровича

1798

«Енеїда»

Перші три частини
поеми Котляревського

1840

«Кобзар»

Перша збірка поезій
Тараса Шевченка

Заборони українського слова

1863

Валуєвський циркуляр

Обмеження друку українських навчальних, наукових і релігійних книжок.

1876

Емський указ

Нові обмеження друку, ввезення книжок і використання мови на сцені.

Українська сьогодні

У твоєму житті

У книжках і музиці

У науці та відеоіграх

У відео, дописах і розмовах

Де українська звучить у тебе щодня?

Українська абетка

Зз

літери

А Б В Г Г' Д Е Є Ж З И
І Ї Й К Л М Н О П Р С Т
У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ю Я

Апостроф є знаком, який пишемо в словах.
До абетки він не входить.

Факт чи міф?

Оціни кожне твердження та поясни відповідь.

- 1** Українська мова виникла в 1798 році.
- 2** Апостроф є літерою української абетки.
- 3** День української писемності та мови відзначають 27 жовтня.

Факти й пояснення

- 1** Міф. У 1798 році вийшли перші три частини «Енеїди».
- 2** Міф. Абетка має 33 літери. Апостроф до них не належить.
- 3** Факт. Цю дату свята встановили у 2023 році.

Слова з цифрового життя

До кожного слова добери пояснення.

1 Застосунок

А Пристрій для слухання звуку

2 Допис

Б Позначка «мені подобається»

3 Навушники

В Програма на смартфоні

4 Вподобайка

Г Повідомлення в соцмережі

Значення слів

Застосунок

Програма на смартфоні

Допис

Повідомлення в соцмережі

Навушники

Пристрій для слухання звуку

Вподобайка

Позначка «мені подобається»

Повідомлення для редагування

Знайди й виправ чотири помилки.

Я приймаю участь у конкурсі.
По понеділкам ми готуємося разом.
На протязі тижня надішлю свій текст.
Дякую тебе за допомогу!

Відредаговане повідомлення

Я беру участь у конкурсі.
Щопонеділка ми готуємося разом.
Протягом тижня надішлю свій текст.
Дякую тобі за допомогу!

Той самий зміст, точніші вислови

Фразеологізми

Стійкі вислови: значення цілого може бути переносним.

1 Пекти раків

А Утекти

2 Бити байдики

Б Обманювати

3 Водити за ніс

В Червоніти від сорому

4 Накивати п'ятами

Г Байдикувати

Що означають ці вислови?

Пекти раків

Червоніти від сорому

Бити байдики

Байдикувати

Водити за ніс

Обманювати

Накивати п'ятами

Утекти

Точніше слово

Заміни слово «гарний» відповідно до ситуації.

1 Гарний краєвид

2 Гарна новина

3 Гарна людина

Варіанти відповідей

- 1** Мальовничий краєвид
- 2** Приємна новина
- 3** Добра людина або вродлива людина

Вибір слова залежить від того,
що саме ти хочеш сказати.

Мовна майстерня

Повідомлення другові

Запроси друга до спільної справи.

Напиши три речення.

Використай щонайменше два слова:

**допис, книжка,
участь, разом**

Підсумкова вікторина

- 1** Коли відзначають це свято?
- 2** Скільки літер має українська абетка?
- 3** Хто написав «Енеїду»?
- 4** Як виправити вислів «приймаю участь»?

Відповіді до вікторини

- 1** 27 жовтня
- 2** 33 літери
- 3** Іван Котляревський
- 4** Беру участь

Радіодиктант національної єдності

Пишемо разом

Українське Радіо започаткувало акцію у 2000 році.
До неї долучаються люди в Україні та за кордоном.

[Офіційна сторінка Українського Радіо](#)

Моє слово на завтра

**Яке слово
ти забереш
із цього уроку?**

Запиши його та склади
власне речення.

Матеріали та джерела

Дата свята	<u>Уповноважений із захисту державної мови</u>
Книжкова спадщина	<u>Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського</u>
Історичний контекст	<u>Український інститут національної пам'яті</u>
Абетка та правила письма	<u>«Український правопис», офіційне видання 2026</u>
Радіодиктант	<u>Українське Радіо</u>

Повні посилання й підказки для проведення заняття є в нотатках слайдів.